

1. – С. 80-82.

в Україні та усвідомлення можливого варіанта подальшого розвитку суспільства. Здобутки і можливості цієї теорії є загальновизнаними. Проте можна відзначити і те, чого не може досягти інституційна теорія, зокрема і в сфері банківської діяльності. На нашу думку, сюди можна віднести правову спрямованість, відсутність макроекономічних механізмів регулювання, неможливість передбачити конкретні події на фінансовому ринку, а також слугувати прямим керівництвом для тих або інших видів банківської діяльності. Слабка розробка цього питання була відмічена російським дослідником В. Автономовим: "...поведінкову теорію не цікавить походження інституцій та їх сполучення в рамках економічної системи, а інституціоналісти не прагнуть до моделювання емпіричних процесів прийняття рішень". Винятком є робота А. Денцау і Д. Норта, що присвячена ролі ментальних моделей при формуванні ідеологій та інституцій. Не так давно з'явилася нова галузь економічної теорії – нейроекономіка, яка використовує у своїх дослідженнях томограф і демонструє неймовірні результати.

Перспективним напрямом інституційної теорії є поєднання надбань неінституціоналізму та досліджень у галузі когнітивної психології, яка дозволяє пояснити явища, пов'язані із законом малих чисел, оцінюванням значущості інформації залежно від легкості її запам'ятовування або частоти одержання тощо. Свідченням розуміння не тільки значення результатів, але й подальших перспектив цих розробок є визнання заслуг Д. Канемана і А. Тверські. Сьогодні виникає така наука, як когнітивна економіка, яка пов'язана з методами штучного інтелекту й управління знанням в економіці. Прикладами застосування когнітивних методів у банківському секторі можна назвати фінансовий аналіз і планування за допомогою нейронних мереж і еволюційних алгоритмів, інтелектуальні системи управління інвестиційним портфелем і ризик-менеджменту. Когнітивну економіку можна віднести до гетеродоксальної економічної теорії, що має справу з експериментальним аналізом того, як власне людина приймає економічні рішення, і часто заперечує класичну теорію, яка базується на раціональному виборі з повною інформацією.

*О.В. Ковальчук, аспірант
Львівської комерційної академії*

ПОБУДОВА МОДЕЛІ РОЗРАХУНКУ ПОКАЗНИКА ЕКОНОМІЧНОГО КАПІТАЛУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Сучасна банківська практика застосування концепції використання показника економічного капіталу передбачає застосування різних методів і підходів до розрахунку його величини. Проте здійснення розрахунку економічного капіталу банку за різними методиками

зумовлює складність при порівнянні ступеня ризиковості банківських установ та часто призводить до відхилення фактично розрахованого сукупного рівня ризику банку від реальної його величини. Крім того, на основі показника економічного капіталу банку ускладнюється процес визначення потреби банку у власному капіталі, а відтак може призвести до дисбалансу в його структурі та негативно вплинути на ефективність використання банком власного капіталу (зменшення показника віддачі на власний капітал банку ROE).

У вітчизняній та зарубіжній науковій літературі рекомендується використовувати єдині вимоги до розрахунку показника економічного капіталу, що забезпечило б обґрунтованість оцінки рівня ризиковості банку в цілому. Зокрема, при здійсненні вимірювання величини економічного капіталу банку необхідно враховувати кредитний, ринковий і операційний ризики банківських установ. До складу економічного капіталу також можна відносити й інші види ризиків, що визнає банк, проте методика їх розрахунку повинна бути єдиною (використання однорідного математико-статистичного апарата, застосування імовірнісних методів вимірювання та оцінки до всіх видів ризику тощо), забезпечивши при цьому можливість здійснення порівняння між певними групами ризиків.

У нашому дослідженні ми розглянули методику визначення економічного капіталу банку на основі кредитного, ринкового та операційного ризиків банківських установ, представлену у вигляді такої моделі (рис. 1).

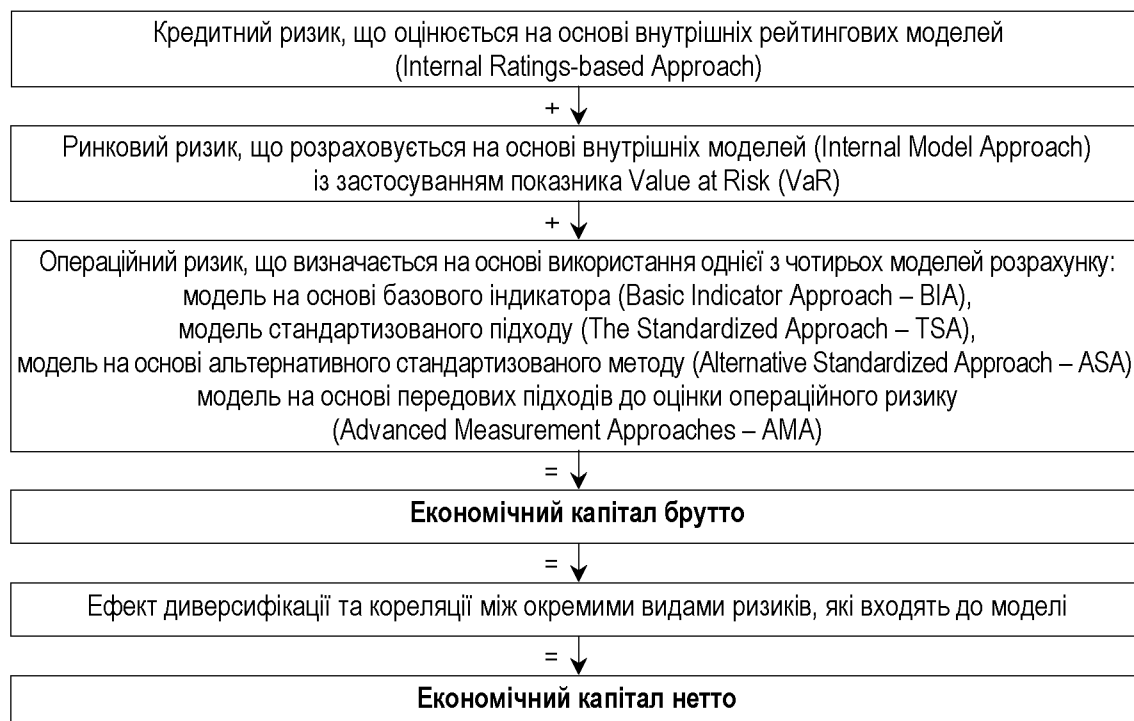

Рис. 1. Модель розрахунку економічного капіталу банку

Розрахований економічний капітал за вищенаведеною методикою у подальшому порівнюється з наявними власними фінансовими ресурсами банку. Якщо економічний капітал банку перевищує фактичний капітал, то існує недостатня капіталізація банку, що свідчить про здійснення ризикової діяльності даної фінансової установи. При зворотній ситуації банк володіє надлишковим рівнем капіталу, а отже, з метою підвищення рентабельності власного капіталу необхідно прийняти рішення про його зменшення або ж взяти на себе додаткові ризики.

*Н.Б. Перзеке, Таврический национальный университет
имени В.И. Вернадского, г. Симферополь*

ОТКРЫТИЕ ВРЕМЕННЫХ ОТДЕЛЕНИЙ БАНКА В КУРОРТНЫХ ГОРОДАХ ПРИ ИНВЕСТИЦИОННОМ КРЕДИТОВАНИИ

При банковском инвестиционном кредитовании на территории крымских курортов банки могут получать дополнительную выгоду, включая в кредитные соглашения некоторые дополнительные пункты. В летний сезон со стороны отдыхающих на крымских курортах существует повышенный спрос на некоторые банковские услуги. В первую очередь это услуги, связанные с получением денежных переводов, получением наличности по пластиковым картам и обменом валюты. Во многих местах банковских отделений явно недостаточно для оказания этих услуг. Это имеет объективные причины. Для открытия даже небольшого отделения требуются расходы на приобретение или аренду необходимого помещения. Причем, если доходы от предоставления услуг такое банковское отделение получает лишь в летний сезон, то затраты на аренду помещения приходится нести круглогодично, что существенно уменьшает прибыль от открытия таких отделений. Именно по этой причине банки открывают отделения лишь в тех местах, где они могут функционировать круглогодично. При предоставлении долгосрочного инвестиционного кредита предприятиям рекреационно-туристического бизнеса банк может настоять на включении в кредитное соглашение условия, по которому заемщик на безвозмездной основе предоставляет банку в аренду помещение для небольшого отделения. Такое условие может оказаться выгодным для всех участвующих сторон.

Банк получает возможность открыть новое отделение и получать прибыль от предоставления услуг. При отсутствии спроса на эти услуги в межсезонье банк может временно приостанавливать деятельность отделения. В результате отсутствия арендной платы банк не будет нести убытки при временном закрытии отделения и будет получать более высокую прибыль в курортный сезон, когда отделение работает.